

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 24 ข้อ 1 และ 2 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา และจัดกิจกรรมต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 8) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ พลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดมาตรฐานและ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่กำหนดไว้ 5 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย สาระที่ 1 การอ่าน สาระ ที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง ดู และพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยในสาระที่ 1 คือการอ่าน ได้กำหนดมาตรฐานที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าการใช้ กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนิน ชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 12)

นอกจากนี้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาไทยไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาโดยใช้วิธีการบอกให้จดจำและนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้ง กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรียกได้ว่าเป็นการจัดการจัดการเรียนรู้ (Hough & Duncan, 1970, p. 144 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์, 2553, หน้า 1-2) แนวคิดการเรียนการสอนอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้นจึงเป็นการสอนที่เริ่มจากพยัญชนะและแจกลูกเล่านจนขึ้นใจจำแม่นทลายตัวได้เป็นการสอนตามเอกัตภาพควบคู่ไปกับสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ กาญจนา นาคสกุล (2556, คำนำ) กล่าวอีกว่าระบบการเขียนหนังสือไทยเป็นระบบตัวอักษรแทนเสียงที่ใช้พยัญชนะสระและวรรณยุกต์ประสมกันเข้าเป็นพยางค์และคำในการสอนอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้นจำเป็นต้องให้นักเรียนเข้าใจลักษณะต่างๆ ของอักขรวิธีไทยตามลำดับความยากง่าย การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบอ่านแจกลูกสะกดคำจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการอ่านและเขียนซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพฯ ถึงการสอนอ่านเขียนภาษาไทยแบบแจกรูปสะกดคำว่าเป็นวิธีการสอนแบบในอดีต และสมัยที่ทรงพระเยาว์ก็ทรงเรียนวิธีนี้มาเช่นเดียวกัน แต่ภายหลังกระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปลี่ยนวิธีสอนเป็นวิธีสอนให้เด็กจำเป็นคำๆ แทน ทำให้เด็กสะกดคำไม่เป็น เมื่อเจอคำใหม่ๆ หรือเปลี่ยนตัวพยัญชนะในสระเดิมไม่สามารถอ่านได้ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการฟื้นฟูการสอนภาษาไทยแบบแจกลูกสะกดคำขึ้นมาอีกครั้ง ซึ่งพระองค์ทรงรับสั่งว่าวิธีนี้เป็นวิธีการสอนที่มีประโยชน์และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปคิดเพิ่มเติมถึงวิธีการที่จะทำให้เด็กอ่านและเขียนได้ (สุทธศรี วงษ์สมาน, 2558, หน้า 5)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายในการพัฒนาการจัดการกระบวนการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพ ทั้งแนวนโยบายในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของไทยเพื่อให้ก้าวทันโลกในการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 และการแก้ปัญหาเรื้อรังของการศึกษาไทยในบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการมองเห็นความสำคัญของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ คือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นฐานหรือบันไดก้าวแรกของการศึกษาของผู้เรียน ดังนั้นในปี 2558 จึงได้มีนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เนื่องจากปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ถือเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการทำให้นักเรียนไม่มีการพัฒนาตนเอง และเป็นปัญหาในการเรียนวิชาอื่นๆ ดังนั้น สิ่งแรกที่จะต้องทำ

คือ ทำให้เด็กทุกคนที่อยู่ในระบบการศึกษาอ่านออกและเขียนได้ มีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และเขียน นี่คือหัวใจสำคัญของการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด และพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยจะต้องเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ (ณรงค์ พิพัฒน์นาคัย, 2558, หน้า 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้มีมาตรการเร่งรัดคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ ส่งต่อมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งได้กำหนดเป็นนโยบายให้สอดคล้องเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับภูมิภาคของจังหวัดมุกดาหารในปีการศึกษา 2558 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนโอเน็ตเฉลี่ยเป็น 10 อันดับสุดท้ายของประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2557) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าจังหวัดมุกดาหารยังมีประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ขาดพื้นฐานในการเรียนรู้ที่ดีพอจะเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งในการต่อยอดการเรียนรู้ที่ส่งผลระยะยาวในอีก 5 ปีข้างหน้า ดังปรากฏเป็นปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จำนวนหนึ่งจากรายงานผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในปีถัดมา พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 อ่านออกเขียนได้เฉลี่ยร้อยละ 70.19 และมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เฉลี่ยร้อยละ 29.81 (กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผล, 2560)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และตกผลึกเป็นรูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยหวังว่า เพื่อให้เป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร และการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารที่จะสามารถนำไปใช้ได้จริงต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan ซึ่งสามารถเป็นแนวทางนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้จริง
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan สามารถนำรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียน ใช้แนวคิดของ อัจฉราประดิษฐ์, (2549); วิษา ทรวงแสง และคณะ, (2551); อะเดช มุทะจันทร์, (2552) และ ชุติวรรณ เจริญสุข, (2553) ประกอบด้วย

1.1.1 ปัจจัยด้านผู้เรียน

- 1) ความพร้อมของนักเรียน
- 2) ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

1.1.2 ปัจจัยด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง

- 1) ความพร้อมของผู้บริหาร
- 2) ความพร้อมของครู
- 3) ความพร้อมด้านครอบครัว

1.1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

- 1) ความพร้อมด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- 2) ความพร้อมด้านการจัดบรรยากาศในห้องเรียน
- 3) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

1.1.4 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอน

- 1) หลักสูตร
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้

1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน

ประกอบด้วย

1.2.1 ด้านสาระการเรียนรู้ ยึดตามตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551)

สาระที่ 1 การอ่าน ประกอบด้วย

- 1) อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ
- 2) บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

สาระที่ 2 การเขียน ประกอบด้วย

- 1) คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
- 2) เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ

1.2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ใช้แนวคิดของ สุนน

อมรวีวัฒน์ และคณะ, (2534); กรรณิการ์ พวงเกษม, (2535); เรวดี อาษานาม, (2537); ทศนีย์ ศุภเมธี, (2539); วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, (2549); Jensen, (2000) อ้างใน เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ, (2551); ศิวกานท์ ปทุมสูติ, (2552); กาญจนา นาคสกุล, (2556); อัจฉรา รัตนสุวรรณ, (2557); กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33, (2558); ปิตินันท์ สุทธิสาร (มปป.) อ้างถึงใน สถาบันภาษาไทย, (2559); ศิริลักษณ์ ชมพูคำ, (2559) และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มปป.) โดยสรุปขั้นตอนการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อ แก้ปัญหาการอ่านและเขียน ดังนี้

- 1) อ่าน เขียนพยัญชนะให้ถูกต้อง
- 2) แจกลูก
- 3) สะกดคำ
- 4) ฟังอ่านและเขียนคำ
- 5) คัดลายมือ

1.3 ผลจากการแก้ปัญหาการอ่านและเขียน ใช้แนวคิดของ วิชา

ทรงแสง และคณะ, (2551); ละมัย สายสินธุ์, (2552); ชุตีวรรณ เจริญสุข, (2553) และ รัตนาพร ทะอิน, (2558) ประกอบด้วย

- 1) ความสามารถด้านการอ่านออก
- 2) ความสามารถด้านการเขียนได้
- 3) ทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย
- 4) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน และ

ผู้ปกครอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2560 ทั้งหมด 737 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 280 คน โดยเก็บข้อมูลได้จริง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 91 ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคร์จซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

กรอบความคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ ดังนี้

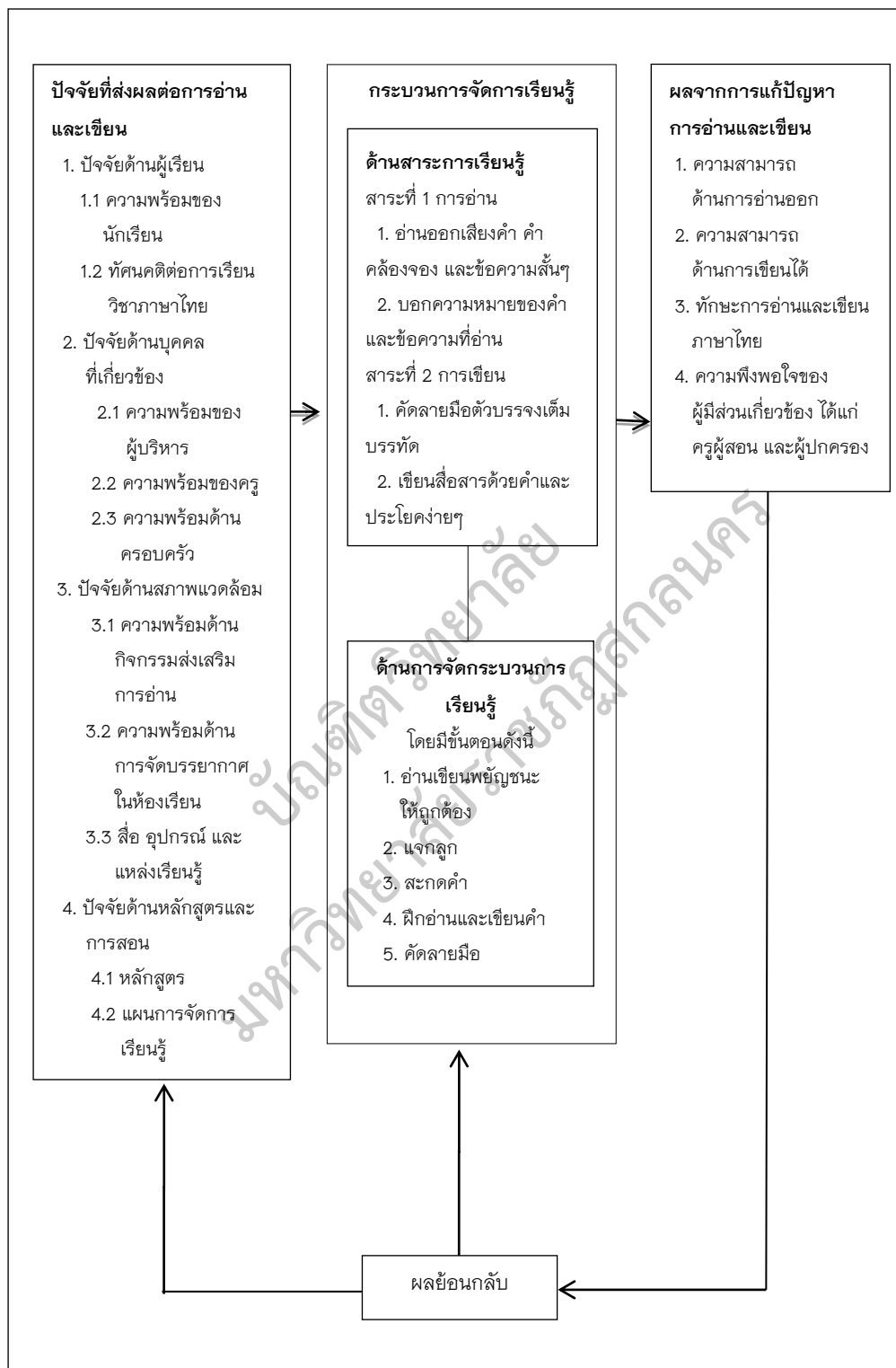
1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียน โดยใช้แนวคิดของ อัจฉรา ประดิษฐ์, (2549); วิชา ทรวงแสง และคณะ, (2551); อะเดช มุทะจันทร์, (2552) และชุตีวรรณ เจริญสุข, (2553) ประกอบด้วย
    - 1.1 ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ 1) ความพร้อมของนักเรียน
    - 2) ทักษะติดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย 1.2 ปัจจัยด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
      - 1) ความพร้อมของผู้บริหาร 2) ความพร้อมของครู 3) ความพร้อมด้านครอบครัว
    - 1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ 1) ความพร้อมด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
    - 2) ความพร้อมด้านการจัดบรรยากาศในห้องเรียน 3) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้
  - 1.4 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอน ได้แก่ 1) หลักสูตร 2) แผนการจัดการเรียนรู้
2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน ประกอบด้วย
    - 2.1 ด้านสาระการเรียนรู้ ยึดตามตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ, (2551)
    - 2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ใช้แนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ และคณะ, (2534); กรรณิการ์ พวงเกษม, (2535); เรวดี อาษานาม, (2537); ทศนีย์ ศุภเมธี, (2539); วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, (2549); Jensen, (2000) อ้างใน เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ,

(2551); ศิวกานท์ ปทุมสูติ, (2552); กาญจนา นาคสกุล, (2556); อัจฉรา รัตนสุวรรณ, (2557); กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33, (2558); ปิตินันท์ สุทธิสาร (มปป.) อ้างถึงใน สถาบันภาษาไทย, (2559); ศิริลักษณ์ ชมพุดำ, (2559) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มปป.) โดยสรุปขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน ประกอบด้วย 1) อ่าน เขียนพยางค์ขณะให้ถูกต้อง 2) แจกลูก 3) สะกดคำ 4) ฟีกอ่านและเขียนคำ 5) คัดลายมือ

3. ผลจากการแก้ปัญหาการอ่านและเขียน ใช้แนวคิดของ วิชา ทรวงแสง และคณะ, (2551); ละมัย สายสินธุ์, (2552); ชุติวรรณ เจริญสุข, (2553) และ รัตนาพร ทะอิน, (2558) ประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านการอ่านออก 2) ความสามารถด้านการเขียนได้ 3) ทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย 4) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน และผู้ปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงความเกี่ยวข้องในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้
3. รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน หมายถึง องค์ประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์กันในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน ประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียน สารการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียน และผลจากการแก้ปัญหาการอ่านและเขียน ดังนี้
  - 3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียน หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย
    - 3.1.1 ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับนักเรียนที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย
      - 3.1.1.1 ความพร้อมของนักเรียน หมายถึง สภาพที่บุคคลพร้อมที่จะเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานได้บวกกับความรู้พื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 1) ความพร้อมทางด้านร่างกาย 2) ความพร้อมทางด้านสติปัญญา 3) ความพร้อมทางด้านอารมณ์ 4) ความพร้อมทางด้านสังคม
      - 3.1.1.2 ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อทำให้การเรียนวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ 1) ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทยด้านความรู้ 2) ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทยด้านความรู้สึก 3) ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทยด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม
    - 3.1.2 ปัจจัยด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง หมายถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

3.1.2.1 ความพร้อมของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการส่งเสริม กำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/งบประมาณในการแก้ปัญหา การอ่านและเขียนของสถานศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.1.2.2 ความพร้อมของครู หมายถึง ความสามารถของครู ในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการเลือกใช้นวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.1.2.3 ความพร้อมด้านครอบครัว หมายถึง สภาพะที่ผู้ปกครอง พร้อมด้วยประการทั้งปวง ทั้งด้านการแสดงออก ความสามารถ ความช่วยเหลือ และการส่งเสริมด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน ได้แก่ การสนับสนุนด้านการอ่าน การเป็นแบบอย่างที่รักการอ่าน การซื้อหนังสือที่นักเรียนชอบ การพาไปชมงานที่เกี่ยวกับการอ่าน หนังสือ และการช่วยสอนการอ่านที่ถูกต้อง เป็นต้น

3.1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

3.1.3.1 ความพร้อมด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมก่อนเรียนและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนมีห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาไทย และบุคลากรห้องสมุดที่มีความพร้อมในการส่งเสริมการอ่าน

3.1.3.2 ความพร้อมด้านการจัดบรรยากาศในห้องเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยทำให้การเรียนวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สถานที่เรียน ได้แก่ ภายในห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อากาศถ่ายเท ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียน และห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ ได้แก่ เสียง กลิ่น เป็นต้น

3.1.3.3 สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนวิชาภาษาไทยมีจำนวนเอกสาร หนังสือ ไมโครโฟน อุปกรณ์การเรียน การสอนที่เกี่ยวกับวิชาภาษาไทยมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของอาจารย์ผู้สอนและนักเรียน สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้มีความทันสมัย และมีคุณภาพในการใช้งานที่เหมาะสม

3.1.4 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา และการสอนของครูในการแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

3.1.4.1 หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.1.4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.2 สารการเรียนรู้ หมายถึง สารการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย สารที่ 1 การอ่าน ได้แก่ 1) อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ 2) บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สารที่ 2 การเขียน ได้แก่ 1) คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด 2) เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ

3.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมหรือวิธีการที่ครูได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.3.1 อ่านเขียนพยัญชนะให้ถูกต้อง หมายถึง การบอกชื่อ การเปล่งเสียง และการเขียนพยัญชนะไทยได้ถูกต้อง

3.3.2 การแจกลูก หมายถึง การแจกลูกในมาตราตัวสะกดแม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว กก กต และกบ เริ่มจากการแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีเสียงสะกด) ใช้การสะกดคำไปที่ละคำไล่ไปตามลำดับของสระ แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ

3.3.3 การสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระวรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน

3.3.4 ฝึกอ่านและเขียนคำ หมายถึง การอ่านซ้ำ และเขียนตามคำบอก คำที่ฝึกแจกลูกและสะกดคำ

3.3.5 คัดลายมือ หมายถึง การคัดคำที่กำหนดให้ ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด

3.4 ผลจากปัญหาการแก้ปัญหาการอ่านและเขียน หมายถึง ผลสำเร็จที่สามารถวัดและประเมินผลจากการแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

3.4.1 ความสามารถด้านการอ่านออก หมายถึง ความสามารถในการเรียนรูกลุ่มสาระภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบทดสอบการอ่านของนักเรียนจากบัญชีคำพื้นฐาน/บทอ่าน/นิทาน ฯลฯ

3.4.2 ความสามารถด้านการเขียนได้ หมายถึง ความสามารถในการเรียนรูกลุ่มสาระภาษาไทยด้านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบทดสอบการอ่านของนักเรียนจากบัญชีคำพื้นฐาน

3.4.3 ทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถคล่องตัวที่ใช้ในการผสมผสานของตัวอักษรโดยผ่านการไตร่ตรองแล้วเก็บเป็นความรู้แห่งตน โดยใช้แบบทดสอบทดสอบทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยนอกบทเรียนที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.4.4 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ความพึงพอใจของครูผู้สอน และผู้ปกครอง หลังจากการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหการอ่านและเขียน

4. ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการปีการศึกษา 2560

5. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2560

6. หัวหน้าวิชาการ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2560

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอนิคมคำสร้อย อำเภอดำชะอี และอำเภอดอนตาล จังหวัดสมุทรปราการ